

Sygn. akt II Ka 62/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Jaszczuk (spr.)
Sędziowie:	SSO Jerzy Kozaczuk SSO Mariola Krajewska - Sińczuk
Protokolant:	st.sekr.sądowy Agata Polkowska

przy udziale Prokuratora Luby Filoc

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2016 r.

sprawy **M. Z.**

oskarżonej o przestępstwo z art. 286 §1 kk i in.

na skutek apelacji, wniesionych przez prokuratora i obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach

z dnia 9 listopada 2015 r. sygn. akt II K 418/14

1. wyrok zmienia w ten sposób, że:

- datę czynu w pkt I ustala na okres od 27 września 2000 roku do 3 października 2000 roku,

- datę czynu w pkt II ustala na 11 grudnia 2000 roku

- datę czynu w pkt III ustala na okres od 20 marca 2001 roku do 22 marca 2001 roku,

- datę czynu w pkt IV ustala na okres od 2 kwietnia 2001 roku do 6 kwietnia 2001 roku,

- na podstawie art. 46 § 1 kk zasądza od M. Z. na rzecz K. B. kwotę 1000 złotych (jeden tysiąc) tytułem częściowego naprawienia szkody;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa 235 złotych tytułem kosztów sądowych za II instancję.

Sygn. akt II Ka 62/16

UZASADNIENIE

M. Z. oraz A. B. (1) zostali oskarżeni o to, że:

I. W okresie od 3 października 2000 r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu z sobą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 700 zł Z. K., wprowadzając (...) S.A. w W. w błąd co do rzeczywistej kwoty uzyskanej ze sprzedaży będącego w posiadaniu pokrzywdzonego pojazdu w ten sposób, iż w celu użycia za autentyczną podrobili zawartą w dniu 27 września 2000 r. pomiędzy reprezentowanym przez (...) S.A. Z. K. a M. R. umowę kupna-sprzedaży samochodu osobowego Ł. nr rej. (...) na kwotę 3.200 zł, sporządzając nowy dokument poświadczający tę transakcję, poprzez wpisanie w nim innej daty zawarcia umowy oraz kwoty 2.500 zł jako ceny pojazdu,

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

II. W okresie od 11 grudnia 2000 r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu z sobą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1000 zł P. G., wprowadzając (...) S.A. w W. w błąd co do rzeczywistej kwoty uzyskanej ze sprzedaży będącego w posiadaniu pokrzywdzonego pojazdu w ten sposób, iż w celu użycia za autentyczną podrobili zawartą w dniu 11 grudnia 2000 r. pomiędzy reprezentowanym przez (...) S.A. P. G. a A. N. umowę kupna-sprzedaży samochodu osobowego S. (...) nr rej. (...) na kwotę 3.500 zł, sporządzając nowy dokument poświadczający tę transakcję, poprzez wpisanie w nim kwoty 2.500 zł jako ceny pojazdu oraz podpisanie się nazwiskiem kupującego,

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

III. W okresie od 1 marca 2001 r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu z sobą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1000 zł K. B., wprowadzając (...) S.A. w W. w błąd co do rzeczywistej kwoty uzyskanej ze sprzedaży będącego w posiadaniu pokrzywdzonego pojazdu, w ten sposób, iż w celu użycia za autentyczną podrobili zawartą w dniu 20 marca 2001 r. pomiędzy reprezentowaną przez (...) S.A. K. B. a R. G. umowę kupna-sprzedaży samochodu osobowego V. (...) nr rej. (...) na kwotę 5.000 zł, sporządzając nowy dokument poświadczający tę transakcję poprzez wpisanie w nim innej daty zawarcia umowy, osoby o nazwisku A. K. jako kupującego oraz kwoty 4.000 zł jako ceny pojazdu,

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

IV. W okresie od kwietnia 2001 r. w S., działając wspólnie i w porozumieniu ze sobą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 400 zł M. P., wprowadzając (...) S.A. w W. w błąd co do rzeczywistej kwoty uzyskanej ze sprzedaży będącego w posiadaniu pokrzywdzonego pojazdu w ten sposób, iż w celu użycia za autentyczną podrobili zawartą w dniu 2 kwietnia 2001 r. pomiędzy reprezentowanym przez (...) S.A. M. P. a A. B. (2) umowę kupna-sprzedaży samochodu osobowego F. (...) nr rej. (...) na kwotę 2.600 zł, sporządzając nowy dokument poświadczający tę transakcję, poprzez wpisanie w nim innej daty zawarcia umowy oraz kwoty 2.200 zł jako ceny pojazdu,

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

Sąd Rejonowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 09 listopada 2015 r., sygn. II K 418/14:

I. oskarżoną **M. Z.** uznał za winną dokonania zarzucanych jej czynów, wyczerpujących wyżej wskazane dyspozycje, przy czym z ich opisu wyeliminował słowa „działając wspólnie i w porozumieniu ze sobą” oraz przyjął, że czyny te zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw, tj. w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności i za to na podstawie art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 91 § 1 kk i art. 37a kk skazał ją na karę grzywny w wymiarze 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych, przyjmując na podstawie art. 33 § 3 kk wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 15,00 (piętnaście) złotych każda z nich;

II. oskarżonego **A. B. (1)** uniewinnił od dokonania zarzucanych mu czynów;

III. obciążył oskarżoną na rzecz Skarbu Państwa kwotą 225,00 (dwieście dwadzieścia pięć) złotych tytułem opłaty sądowej i zwolnił ją od ponoszenia pozostałych kosztów sądowych, które w tej części i w odniesieniu od oskarżonego A. B. (1) przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od przedstawionego wyżej wyroku wniósł zarówno obrońca oskarżonej, jak i Prokurator Rejonowy Warszawa – Wola w Warszawie.

Obrońca oskarżonej zaskarżając wyrok w całości, orzeczeniu temu zarzucił:

I. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 2 kpk), a przejawiającą się w naruszeniu:

1. **art. 413 § 2 pkt 1 kpk**, przez przyjęcie w ślad za aktem oskarżenia, iż czyny oskarżonej M. Z. miały zostać popełnione w okresie od... i brak powzięcia ustaleń, kiedy rzekome działania oskarżonej miały zostać zakończone i przyjęcie konstrukcji ciągu przestępstw z równoczesnym uchyleniem się od wskazania szczegółowych dat działań oskarżonej;

2. **art. 7 kpk w zw. z art. 424 § 1 i § 2 kpk**, poprzez naruszenie swobodnej oceny dowodów zebranych w sprawie oraz sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku, zawierającego uchybienia procesowe, w szczególności poprzez:

- błędną ocenę dowodów, na podstawie których Sąd oparł swoje przekonanie o winie oskarżonej w ramach kwalifikacji prawnej ostatecznie przyjętej w rozstrzygnięciu i pominięcie dyrektywy, że w uzasadnieniu wyroku Sąd ma obowiązek uwzględnić wszystkie dowody przeprowadzone w sprawie, ale podstawę ustaleń mogą stanowić tylko te z nich, które Sąd uznał za wiarygodne i istotne, co musi być przedmiotem zasad określonych w art. 7 kpk, a przedstawionych w uzasadnieniu;

3. **art. 7 kpk, art. 6 kpk w zw. z art. 5 § 2 kpk w zw. z art. 424 § 1 kpk poprzez:**

- naruszenie swobodnej oceny dowodów oraz rozstrzygnięcia niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, co stanowi rażące naruszenie zasady w polskim procesie, tj. zasady in dubio pro reo, wyrażającej się przede wszystkim w dalece swobodnej ocenie wyjaśnień oskarżonej i uznanie, że podstawa prezentowana na rozprawie przez M. Z. stanowi świadomie przyjętą przez nią linię obrony;

II. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia (art. 438 pkt 3 kpk), mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, wyrażający się w ustaleniu, że istnieją podstawy do przyjęcia, że działanie oskarżonej wypełniło dyspozycję zarzucanych jej występów, z równoczesnym pominięciem rozważań, co do możliwości uznania działania oskarżonej w ramach czynów z art. 286 kk jako wypadków mniejszej wagi kwalifikowanych z art. 286 § 3 kk, co wprost prowadziło do konieczności umorzenia postępowania wobec przedawnienia po myśli art. 101 kk.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca oskarżonej wniósł o zmianę wyroku i przyjęcie, iż działanie M. Z. w ramach czynów z art. 286 kk stanowiło wypadek mniejszej wagi określony w § 3 art. 286 kk i umorzenie postępowania zgodnie z art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 101 kk na zasadzie przedawnienia.

Prokurator przedstawiony wyżej wyrok zaskarżył w części dotyczącej orzeczenia o karze, na niekorzyść oskarżonej M. Z.. Orzeczeniu temu zarzucił obrazę przepisu prawa materialnego art. 46 § 1 kk, poprzez nie zasądzenie od oskarżonej M. Z. na rzecz osób fizycznych pokrzywdzonych czynami, za które oskarżona została skazana, obowiązku naprawienia szkody w całości, mimo, że Sąd był do tego zobligowany, mając na uwadze złożone na rozprawie przez osoby uprawnione, tj. pokrzywdzoną K. B. i prokuratora wnioski o naprawienie szkody na rzecz K. B. i pozostałych pokrzywdzonych.

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie, na podstawie art. 46 § 1 kk, od oskarżonej M. Z., na rzecz osób fizycznych pokrzywdzonych czynami, za które oskarżona została skazana, obowiązku naprawienia szkody w całości.

W toku rozprawy apelacyjnej obrońca oskarżonej poparł apelację i wnioski w niej zawarty oraz wniósł o nieuwzględnienie apelacji prokuratora. Prokurator – będąc związany stanowiskiem Prokuratora Okręgowego w Warszawie – poparł apelację Prokuratora Rejonowego Warszawa – Wola i wnioski w niej zawarty, nadto wniósł o nieuwzględnienie apelacji obrońcy oskarżonej.

Sąd Okręgowy w Siedlcach zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora jest zasadna i jako taka zasługuje na uwzględnienie. Apelacja obrońcy oskarżonego jest zasadna jedynie w zakresie prawidłowego ustalenia czasookresu przypisanych oskarżonej w zaskarżonym wyroku czynów, w pozostałym zakresie, jako pozbawiona zasadności, na uwzględnienie nie zasługiwała.

Na wstępie stwierdzenia wymaga, iż nie budzi zastrzeżeń Sądu Okręgowego ani przebieg postępowania dowodowego, ani przeprowadzona przez Sąd I instancji ocena wszystkich ujawnionych dowodów oraz poczynione w oparciu o nią ustalenia faktyczne dotyczące okoliczności sprawstwa oskarżonej. Wyjątek w tym zakresie odnosi się jedynie do dokładnego określenia w zaskarżonym wyroku czasookresu przypisanych M. Z. czynów, omówiony szczegółowo w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

W ocenie Sądu II instancji, Sąd Rejonowy z całokształtu okoliczności ujawnionych w toku postępowania sądowego wyprowadził racjonalne wnioski, kierując się przy tym wskazaniem wiedzy, doświadczenia życiowego i zasadami logicznego rozumowania. Tok rozumowania Sądu I instancji przedstawiony w pisemnych motywach wyroku jest pozbawiony luk, czytelny i poprawny logicznie, a wywiedzione wnioski oparte zostały w całości na wynikających z materiału dowodowego okolicznościach. W efekcie, dokonanej ocenie dowodów nie można zarzucić dowolności. Sąd I instancji w sposób uporządkowany przedstawił także w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakie fakty, i na podstawie jakich dowodów, uznał za udowodnione i nieudowodnione oraz dlaczego obdarzył przymiotem wiarygodności poszczególne dowody. Ocena wyjaśnień oskarżonej, poszczególnych świadków, jak i dowodów z dokumentów, poprzedzona została ujawnieniem w toku rozprawy całokształtu okoliczności niniejszej sprawy, zarówno tych korzystnych, jak i niekorzystnych dla oskarżonej i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy.

Odnosząc się bezpośrednio do zarzutu obrazy art. 7 kpk w zw. z art. 424 § 1 i § 2 kpk, w formie określonej przez obrońcę oskarżonego we wniesionej przez niego apelacji, wskazać należy, iż kwestionując ocenę dowodów, na podstawie których Sąd I instancji oparł swoje przekonanie o winie oskarżonej w ramach kwalifikacji prawnej czynu ostatecznie przyjętej w zaskarżonym wyroku, nie wskazuje on właściwie w ramach tego zarzutu, który z dowodów, w jego ocenie, został przez Sąd I instancji oceniony błędnie. Skarżący nie podnosi przy tym także, który z wiarygodnych dowodów przemawiających na korzyść oskarżonej, został pominięty przez Sąd Rejonowy, a nawet nie wskazuje, który z dowodów uznanych przez Sąd za niewiarygodny, mógłby, w jego ocenie, być oceniony inaczej niż stało się to zaskarżonym rozstrzygnięciu. Okoliczności te powodują, iż zarzut ten oceniony może być jedynie jako gołosłowny.

Przechodząc do kolejnego zarzutu obrońcy oskarżonej z pkt 3 wniesionej przez niego apelacji, wskazać należy, iż jego treść opiera się w istocie jedynie na kwestionowaniu poczynionej przez Sąd I instancji oceny wyjaśnień oskarżonej (naruszenie art. 7 kpk), w której Sąd Odwoławczy nie dopatrzył się jakichkolwiek uchybień. Wskazania w tym miejscu wymaga, iż niespójne wewnętrznie wyjaśnienia oskarżonej (w postępowaniu przygotowawczym M. Z. przyznała się do popełnienia zarzucanych jej czynów, zaś w postępowaniu sądowym zaprzeczyła swojemu sprawstwu), nie wytrzymały konfrontacji z pełnymi, jasnymi, korelującymi ze sobą i wzajemnie się uzupełniającymi relacjami o przedmiotowych zdarzeniach: A. B. (1), K. R., B. N., A. N., R. G., D. G. (b. (...)) A. K., K. B., E. K., A. B. (2), D. P., A. O., S. B., M. M. (1) vel M., M. G., T. O., R. K., jak również konfrontacji z dowodami w postaci dokumentów. Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, oskarżona wyjaśnienia, w których przyznała się do winy, składała w

obecności swojego obrońcy, a więc bez żadnego nacisku ze strony osób trzecich – klóci się zatem z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, aby świadomie miała pomawiać samą siebie.

Zarzuty obrazy art. 6 kpk, art. 5 § 2 kpk oraz art. 424 § 1 kpk nie zostały w żaden sposób uargumentowane przez obrońcę oskarżonego ani w samej treści zarzutu z pkt 3 wniesionego środka odwoławczego, ani w dalszej części apelacji w jej pisemnym uzasadnieniu.

Samo podniesienie przez skarżącego danego zarzutu, przy jednoczesnym braku wyjaśnienia jego podstaw w kontekście konkretnej sprawy i braku przytoczenia argumentacji uzasadniającej jego słusność, chociaż nie powinno przemawiać za zasadnością oczekiwania przez skarżącego, iż zarzuty te zostaną uznane za trafne i uwzględnione, wobec zainicjowania kontroli odwoławczej całości zaskarżonego judykatu przez skarżącego oraz wobec treści przepisu art. 440 kpk, obliżowało Sąd II instancji do ich rozważenia.

Wskazać zatem należy, iż przepisy art. 5 § 2 kpk (zasada rozstrzygania wątpliwości na korzyść oskarżonego) i art. 7 kpk (zasada swobodnej oceny dowodów) mają charakter rozłączny i jednoczesne podnoszenie tych zarzutów w apelacji obrońcy oskarżonej nie jest uzasadnione, zaś w realiach niniejszej sprawy zarzuty te wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie wskazuje się nawet, iż apelacja skonstruowana w ten sposób, pozostaje w sprzeczności z racjonalnymi zasadami rozumowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 06 października 2015 r., sygn. II AKA 127/15, LEX nr 1927523). Do wątpliwości, o których mowa w art. 5 § 2 kpk nie należą bowiem wątpliwości związane z problemem oceny dowodów, a więc który ze wzajemnie sprzecznych dowodów zasługuje na wiarę, a który tego waloru nie posiada. Jeżeli Sąd dokona ustaleń na podstawie swobodnej oceny dowodów i ustalenia te są stanowcze, to nie może zachodzić obraza art. 5 § 2 kpk.

W przedmiotowej sprawie nie zaistniały wątpliwości, których nie dało się rozstrzygnąć w drodze postępowania dowodowego. W przypadku, gdy tak jak w niniejszej sprawie, skarżący kwestionuje ustalenia faktyczne zależne od dania wiary temu lub innemu dowodowi, czy też grupie dowodów w postaci zeznań konkretnych świadków, nie można mówić o naruszeniu zasady in dubio pro reo (art. 5 § 2 kpk), a ewentualne uwagi, co do wiarygodności w/w dowodów rozpatrywane mogą być jedynie w zakresie swobodnej oceny dowodów.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 04 października 2011 r., sygn. II KK 118/11, zasada tłumaczenia wątpliwości na korzyść oskarżonego nie polega na obowiązku automatycznego wyboru najkorzystniejszej wersji wynikającej z wyjaśnień i zeznań o niejednakowej treści. Nie jest więc sprzeczny z tą zasadą wybór wersji mniej korzystnej, znajdujący oparcie w dowodach (OSNwSK 2011 nr 1, poz. 1754, Legalis Numer 499513).

Wątpliwości Sądu Okręgowego nie budzi również uzasadnienie zaskarżonego wyroku, które zostało sporządzone z zachowaniem wymogów art. 424 kpk i na tyle szczegółowo, że pozwoliło na odtworzenie i prześledzenie toku rozumowania Sądu I instancji przez pryzmat jego zgodności z materiałem dowodowym, a co za tym idzie umożliwiło kontrolę odwoławczą prawidłowości skarżonego rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu tym bowiem w sposób wyczerpujący wskazano dlaczego wyjaśnienia oskarżonej nie zasługują na obdarzenie ich przymiotem wiarygodności, wskazano zeznania świadków, którym Sąd dał wiarę, jak również zawarto rozważania dotyczące oceny (notabene niekwestionowanych przez żadną ze stron) dowodów z dokumentów, jednocześnie szczegółowo oraz przekonująco to argumentując. Sąd Rejonowy w pisemnych motywach wyroku wyjaśnił także podstawę prawną rozstrzygnięcia.

Na marginesie dodać jedynie można, iż w myśl przepisu art. 455a kpk, dodanego ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396), jaki wszedł w życie z dniem 01 lipca 2015 r., nie można uchylić wyroku z tego powodu, że jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 424 kpk. Podnosząc ów zarzut apelujący może jednak powiązać inne zarzuty odwoławcze z treścią uzasadnienia pierwszoinstancyjnego w celu wzmocnienia argumentacji co do wadliwości wydanego wyroku. Skonstatować jednak należy, iż obrońca oskarżonej we wniesionej apelacji wymogom tym nie sprostał.

Z aprobatą Sądu II instancji nie spotkał się również zarzut obrazy art. 6 kpk, jaki wraz z innymi zarzutami podniósł obrońca M. Z., nie wskazując przy tym w jak sposób w niniejszej sprawie naruszono naczelną zasadę procesu karnego,

prawo do obrony oskarżonej - zarówno w sensie materialnym, jak i formalnym. Brak w niniejszej sprawie jakiegokolwiek ingerencji w sferę dozwolonego prawem zachowania się oskarżonej i jej obrońcy. Byli oni obecni na rozprawach Sądu I instancji, jak również na rozprawie odwoławczej. Z protokołów tychże rozpraw nie wynika także, aby w jakikolwiek sposób ograniczono ich prawo do swobodnego wypowiedzenia się, składania wniosków dowodowych, czy też zadawania pytań świadkom. Wobec powyższych okoliczności, za niecelowe uznano szczegółowe odnoszenie się do tej kwestii, uznając tym samym zarzut obrazy art. 6 kpk za chybiony.

Nie sposób zgodzić się także z podniesionym przez obrońcę oskarżonej zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych, jaki miałby polegać na niesłusznym uznaniu przez Sąd I instancji, iż czyny przypisany oskarżonej w zaskarżonym wyroku, popełnione w warunkach ciągu przestępstw, w realiach niniejszej sprawy, powinny zostać uznane za wypadek mniejszej wagi z art. 286 § 3 kk.

Jak wskazuje się w doktrynie, wypadek mniejszej wagi obejmuje identyczny zespół znamion, jak podstawowa postać (typ) przestępstwa, Wyróżnia go jednak zmniejszona społeczna szkodliwość, przejawiająca się w przewadze okoliczności łagodzących, w ten sposób, iż czyn ten nie przybiera „normalnej”, tj. zwykłej postaci. Określenie stopnia społecznej szkodliwości należy do strefy ustaleń faktycznych. Dlatego też, wypadek mniejszej wagi może być ustalony tylko *in concreto*, nie da się bowiem *in abstracto* wskazać znamion tego typu uprzywilejowanego. Sposobem prowadzącym do ustaleń w tym zakresie jest rozważenie przez organ procesowy wszystkich okoliczności istotnych z punktu widzenia znamion strony podmiotowej i przedmiotowej czynu zabronionego i nadanie im właściwego znaczenia w celu uściślenia ich wpływu na stopień społecznej szkodliwości (por. P. Lewczyk, Wypadek mniejszej wagi w polskim kodeksie karnym – uwagi *de lege lata* i postulaty *de lege ferenda*, Prok. i Pr. Nr 7-8/2008, str. 37)

Wśród znamion strony przedmiotowej istotne znaczenie mają w szczególności: rodzaj dobra, w które godzi przestępstwo, zachowanie się i sposób działania sprawcy, użyte środki, charakter i rozmiar szkody wyrządzonej lub grożącej dobru chronionemu prawem, czas, miejsce i inne okoliczności popełnienia czynu oraz odczucie szkody przez pokrzywdzonego. Dla elementów strony podmiotowej istotne są: stopień zawinienia oraz motyw i cel działania sprawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04 kwietnia 1997 r., sygn. V KKN 6/97, Prok. i Pr.-wkł. 1997/10/7, LEX nr 30363; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 08 sierpnia 1996 r., sygn. II AKa 91/96, Prok. i Pr.-wkł. 1997/5/65, LEX nr 32194). W oparciu o powyższe, stwierdzenia wymaga, iż bilans wynikający z oceny wszystkich przedmiotowych i podmiotowych znamion przypisanych oskarżonej w zaskarżonym wyroku czynów wypada dla niej wyjątkowo niekorzystnie.

Przypomnieć przy tym należy, iż oskarżona działała na szkodę osób, które nie posiadały środków na spłatę zaciągniętych przez siebie zobowiązań, przez co zmuszeni byli przekazać swoje samochody do windykacji, a dokonane przez nią oszustwa przyczyniły się do zmniejszenia skuteczności tejże windykacji w poszczególnych kwotach ich zadłużenia. W działaniu oskarżonej dostrzegalny był także element zaplanowania – M. Z. wykorzystwała sposobność związaną z zajmowanymi przez siebie stanowiskiem w (...) Banku. Na jej niekorzyść przemawia także okoliczność wyczerpania równocześnie znamion przestępstw z art. 286 § 1 kk i art. 270 § 1 kk, obligującego Sąd I instancji do przyjęcia kumulatywnej kwalifikacji prawnej czynów, przewidzianej w art. 11 § 2 kk – wszystkie popełnione przez nią oszustwa związane były jednocześnie z użyciem podrobionych przez nią umów sprzedaży samochodów. Nadto, zarzucanych jej oszustw dopuściła się kilkakrotnie, w krótkich odstępach czasu, w warunkach ciągu przestępstw (art. 91 § 1 kk). Podkreślić należy także, iż w dacie zarzucanych jej czynów, wartość nominalna wyłudzonych przez nią korzyści majątkowych była znaczna – odnoście czynu z pkt IV aktu oskarżenia przekraczała połowę kwoty minimalnego, miesięcznego wynagrodzenia za pracę, określonego w ustawie, z którego to – podobnie jak obecnie - utrzymywało się wiele osób i gospodarstw domowych, odnoście czynu z pkt I a/o stanowiła jej równowartość, zaś w przypadku czynów z pkt II i III a/o znacznie przewyższała tę kwotę. Okoliczność ta skorelowana z działaniem na szkodę osób, które z uwagi na różnorakie przyczyny powodujące utratę płynności finansowej, zostały pozbawione możliwości regulowania kolejnych rat kredytu i zmuszone przekazać swoje auta do windykacji, jest jedną z najsilniej obciążających oskarżoną, powodującą, iż o wypadku mniejszej wagi w realiach przedmiotowej sprawy nie może być mowy. W powyższym kontekście, wbrew twierdzeniom obrońcy, pominięcie Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku rozważań co do możliwości przyjęcia wypadku mniejszej wagi jest zupełnie zrozumiałe i w

żadnym razie, biorąc pod uwagę okoliczności przedmiotowej sprawy, nie może być uznane za uchybienie. W ocenie Sądu Okręgowego, oskarżona nie zasługiwała na przypisanie jej w zaskarżonym wyroku kwalifikacji prawnej wypadku mniejszej wagi z art. 286 § 3 kk, zaś zarzut obrońcy w tym zakresie zmierzał jedynie do rozstrzygnięcia Sądu II instancji o umorzeniu postępowania wobec stwierdzenia przedawnienia karalności zarzucanych M. Z. w niniejszym postępowaniu przestępstw, przy wykorzystaniu krótszego terminu przedawnienia, związanego z niższym zagrożeniem ustawowym czynu z art. 286 § 3 kk.

Za jedyny uzasadniony i co za tym idzie zasługujący na uwzględnienie zarzut obrońcy oskarżonej, uznano obrazę art. 413 § 2 pkt 1 kpk. Dyspozycja tego artykułu zawiera nakaz zrehabilitowania wyroku w taki sposób, aby wiadomym było za jaki dokładnie czyn oskarżona została skazana. Do jego elementów należy czas popełnienia przestępstwa. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 15 maja 2001 r., sygn. V KKN 598/98 czyn jako zdarzenie historyczne musi być sformułowany w sposób precyzyjny, bo odzwierciedlający istotne okoliczności zachowania się oskarżonego i nienasuający jakichkolwiek wątpliwości co do ram czasowych zdarzenia (LEX nr 49432, Prok. i Pr.-wkł. 2001/10/7). Sąd Rejonowy w zakresie opisu czynów zarzucanych M. Z. nie wskazał jednak w sposób jasny, pozbawiony wątpliwości czasu zdarzeń będących przedmiotem niniejszego postępowania, tj. czasookresu w jakim umiejscowić należy zarzucane jej występki, unikając wskazania daty końcowej poszczególnych czynów. Uchybienie to w świetle niebudzącego wątpliwości materiału dowodowego mogło zostać konwalidowane przez Sąd II instancji w orzeczeniu reformatoryjnym. Czasookresy poszczególnych czynów przypisanych oskarżonej każdorazowo ustalono jako daty odpowiadające sporządzeniu podrobionych przez oskarżoną umów kupna-sprzedaży aut.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że:

- datę czynu z pkt I ustalił na okres od 27 września 2000 roku do 03 października 2000 roku,
- datę czynu z pkt II ustalił na 11 grudnia 2000 roku,
- datę czynu z pkt III ustalił na okres od 20 marca 2001 roku do 22 marca 2001 roku,
- datę czynu z pkt IV ustalił na okres od 02 kwietnia 2001 roku do 06 kwietnia 2001 roku.

Za częściowo uzasadniony Sąd II instancji uznał także podniesiony przez prokuratora zarzut obrazy art. 46 § 1 kk. Wskazać jednak należy, iż rozstrzygnięcie o zasądzeniu obowiązku naprawienia szkody od oskarżonej na rzecz pokrzywdzonych w niniejszej sprawie możliwe było jedynie w stosunku do K. B., która złożyła stosowny wniosek o naprawienie szkody na rozprawie Sądu Rejonowego w Siedlcach w dniu 23 lutego 2015 r. (k. 366). Odnośnie pozostałych pokrzywdzonych brak było takiego wniosku zarówno od osób pokrzywdzonych, jak i oskarżyciela publicznego. Nadto, rozstrzygnięcie o obowiązku naprawienia szkody w przypadku czynów z pkt II i IV a/o nie byłoby także możliwe z uwagi na śmierć pokrzywdzonych – P. G. i M. P., albowiem beneficjentem tegoż środka karnego nie mogą być spadkobiercy pokrzywdzonego, lecz jedynie on sam. Kwota 1.000 (jednego tysiąca) złotych zasądzona od oskarżonej tytułem obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej K. B. odpowiada różnicy między środkami, które pierwotnie znalazły się na oryginalnej umowie sprzedaży jej samochodu (5.000 zł), a środkami, które odzyskano z windykacji tegoż auta w oparciu o podrobioną przez oskarżoną umowę (4.000 zł). Zwrócić należy przy tym uwagę, iż szkoda majątkowa rzeczywiście poniesiona przez pokrzywdzoną w wyniku działania oskarżonej była wyższa, m.in. z uwagi na brak pełnej redukcji jej zadłużenia w odniesieniu do wartości przekazanego do windykacji samochodu – pokrzywdzona zmuszona była m.in. uiścić odsetki od części długu, którego nie pokryła sprzedaż zwindykowanego auta, aczkolwiek Sąd nie był uprawniony do zasądzenia ewentualnych odsetek od części w/w należności w świetle art. 46 § 1 kk. Warto przy tym przypomnieć, iż treść tegoż artykułu zmieniała się na przestrzeni niniejszego postępowania, aczkolwiek w myśl art. 4 § 1 kk w sytuacji kolizji ustaw w czasie, Sąd zobligowany był do zastosowania ustawy w brzmieniu względniejszym dla sprawcy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 46 § 1 kk zasądził od M. Z. na rzecz K. B. kwotę 1.000 (jednego tysiąca) złotych tytułem częściowego naprawienia szkody.

Z tych względów, w pozostałej części zaskarżony wyrok Sąd Okręgowy utrzymał w mocy.

Na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 627 kpk oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jedn. Dz. U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 235 (dwustu trzydziestu pięciu) złotych tytułem kosztów sądowych za II instancję. Na kwotę tę składa się 225 zł opłaty (w myśl art. 3 ust. 1 w/w ustawy - 10% grzywny orzeczonej w pierwszej instancji) oraz 10 zł ryczałtu za doręczenia pism w sprawie.

Z tych względów, na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk, Sąd Okręgowy w Siedlcach orzekł jak w wyroku.